

Tartuntatautilaki

13.1.2021 lakimies Kai Massa

Koronapandemia kurittanut MaRan jäsenyrityksiä

- Hallituksen esityksessä puututtaisiin merkittävällä tavalla MaRan edustamien toimialojen yritysten liiketoiminnan harjoittamiseen.
  - Soveltamisalan piiriin kuuluvat MaRan edustamista toimialoista huvi-, teema- ja elämyspuistot (mukaan lukien seikkailupuistot ja eläinpuistot), hotellit ja kylpylöiden saunat ja kuntosalit, kongressit ja messut, keilahallit, kylpylät, sisäleikkipuistot, saunapalveluja tarjoavat yritykset ja tanssipaikat
- Yritykset ovat erittäin huonossa taloudellisessa tilanteessa koronapandemian, julkisen vallan asettamien rajoitustoimien, viranomaisten epäselvän viestinnän ja asiakkaiden varovaisuuden vuoksi.
- **Tähän sopii erityisen huonosti lakiehdotuksessa ehdotettu mahdollisuus sulkea määrättyjä erityisen riskialttiiksi listattuja asiakastiloja kahden viikon ajaksi kerrallaan. Yritysten talous ei kestä sulkemista.**

MA·RA

Asiakastilojen sulkeminen ei ole välttämätöntä

- Tilojen sulkemismahdollisuuden sijasta yritysten tulee kehittää omavalvontaansa ja terveysturvallisia toimintatapoja, joita viranomaisten tulee valvoa. Jos jokin yritys toimii lainvastaisesti eikä kehotuksesta huolimatta korjaa menettelyään, viranomaisen tulee sulkea sen toimipaikka määräajaksi.
- Jos sulkemismahdollisuus kuitenkin säädetään, on lakiehdotusta korjattava seuraavilla tavoilla:
  - Ilmaantuvuusluvut (sulkeminen 50) ovat aivan liian alhaisia ottaen huomioon, miten radikaalista toimenpiteestä on kysymys etenkin toimipaikan sulkemisessa yrittäjien ja heidän työntekijöidensä kannalta.
  - Ehdotetut toimet eivät ole kaikilta osin välttämättömiä eikä oikeasuhtaisia: Esimerkiksi koronapandemian leviämisvaiheessa sulkemisuhan piirissä olevien asiakastilojen luettelo on liian laaja ja sitä tulee supistaa.
  - Kun terveydenhuollon henkilökunta ja riskiryhmiin kuuluvat on saatu rokotettua, toimenpiteiden toteuttamiseen liittyvää välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta on arvioita tiukemmin. Kynnys asiakastilojen sulkemiseen tulee olla lakiesityksessä ehdotettua selvästi korkeampi.
  - Tilojen sulkemisesta aiheutuva vahinko on kompensoitava yritykselle.

MA·RA

Ravintoloiden koronasääntely ja omavalvonta toimiva ratkaisu

- Ravitsemisliikkeiden toimintaa ja niiden koronarajoituksia säädellään tartuntatautilain 58 a ja b §:ssä ja valtioneuvoston asetuksella. Tämä on toimiva ratkaisu.
  - Malli tuo ravintola-alalle tarpeellista ennustettavuutta ja vaikuttaa mahdollisimman vähän ravitsemisliikkeiden väliseen kilpailutilanteeseen. Se on kannustanut ravintoloita omavalvontaan ja tehostettuun hygieniaan, mikä näkyy vähäisinä tartuntoina ravintoloissa, etenkin MaRan jäsenravintoloissa.
- Ravintoloista tartunnan lähteinä on annettu julkisuudessa perusteettoman negatiivinen kuva. Yksittäistapauksia lukuun ottamatta ravintola-ala toimii vastuullisesti ja noudattaa omavalvontaa tarkasti. Hybridistrategian seuranta-tilannearvioraportista (18.11.2020) selviää, että ravintoloissa on tapahtunut vain yksittäisiä tartuntoja.

MA·RA

Yksityiskohtaiset kommentit lakiehdotuksesta

- **Yleiset hygieniatoimet (58 c §)**
  - MaRa kannattaa säännöstä muutoksella, että asiakastiloissa on sallittua poiketa riittävien etäisyyksien ylläpitoon liittyvistä käytänteistä, jos koronaviruksen leviäminen ehkäistään muulla tavalla (*esimerkiksi musiikkifestivaalialueelle pääsee vain todistuksella* rokottamisesta tai taudin sairastamisesta tai negatiivisella koronatestituloksella).
- **Päätös lähikontaktien estämisestä asiakastiloissa (58 d §)**
  - **Epidemian kanssa on opittu elämään.** Asiakkaat noudattavat hyvin yritysten ja sen henkilökunnan antamia toimintaohjeita ja ovat oppineet pitämään etäisyyttä toisiin asiakkaisiin julkisuudessa käsiteltyjä yksittäistapauksia lukuun ottamatta. Kasvomaskin käyttö on myös yleistynyt julkisissa tiloissa ja liikennevälineissä.
  - Koronapandemia on lisännyt yleistä varovaisuutta ja monissa asiakastiloissa on hyvin väljää.
  - Koronarokotukset on aloitettu ja riskiryhmäläiset ovat saaneet rokotuksen positiivisen ennusteen mukaan keväällä.
  - **MaRa katsoo, että pykälässä mainittua ilmaantuvuuslukua nostettava**. Päätöstä lähikontaktien estämisestä voitaisiin harkita vasta, jos ilmaantuvuusluku on sairaanhoitopiirin alueella vähintään 50 ja alueella on selvittämättömiä tartuntaryppäitä).
  - Ulkotiloja koskevalle päätökselle tulee joka tapauksessa säätää ehdotusta korkeampi ilmaantuvuusluku. **Ulkotiloissa koronaviruksen leviämisen riski on matala.**

Yksityiskohtaiset kommentit lakiehdotuksesta

- **Viranomaisen oikeus sulkea erityisen riskialttiit asiakastilat (58 g §)**
  - Epidemian leviämisvaiheessa on jo otettu käyttöön asiakastiloissa yleisesti käytössä olevien hygieniatoimenpiteitä ja viranomaiset voivat leviämisvaiheen alueilla tehdä päätöksiä siitä, että asiakkailla on mahdollisuus välttää asiakaskontakti toisiin asiakkaisiin
  - **MaRa katsoo, että vasta siinä tilanteessa, kun sairaanhoitopiirin alueella ilmaantuvuusluku on vähintään 100** (ehdotuksessa 50) ja alueella on selvittämättömiä tartuntaryppäitä, **voitaisiin harkita erityisen riskialttiiden tilojen sulkemista muiden säännöksessä mainittujen edellytysten täyttyessä**. Ilmaantuvuuslukua on välttämätöntä nostaa ehdotetusta ainakin ulkotilojen osalta.
  - Sulku-uhan alla olevassa listassa on useita sellaisia **MaRan toimialan yritysten hallinnassa olevia asiakastiloja ja paikkoja, joiden ei voida katsoa muodostavan erityistä riskiä koronaviruksen leviämiselle.**
  - **Erityisen riskialttiiden asiakastilojen kohdalla sulkeminen tulee kohdistaa vain sellaisiin tiloihin, joissa on erityinen riski taudin tarttumiseen eikä sulkea koko aluetta tai tilaa.**

Yksityiskohtaiset kommentit lakiehdotuksesta

- **MaRa katsoo, että hiihtokeskukset, keilahallit, kylpylöiden allastilat ja pukuhuonetilat, huvi- ja teemapuistot ja eläintarhat sekä sisäleikkipuistot on poistettava 58 d §:ssä mainituista tiloista, jotka voitaisiin sulkea**.
  - Näissä paikoissa ei ole tapahtunut todennettuja tartuntoja. Tilat eivät ole paikkoja, jotka muodostavat erityisen riskin koronaviruksen leviämiselle.
  - Tilojen sulkemista ei voida pitää välttämättömänä eikä oikeasuhtaisena toimena koronaviruksen hallitsemattoman leviämisen ehkäisemiseksi.
- MaRa huomauttaa, että viihderisteilijät tarjoavat matkustajille henkilöliikennepalveluiden lisäksi myös muita palveluita. **Sääntelyn tasapuolisuuden ja johdonmukaisuuden vuoksi on välttämätöntä, että erityisen riskialttiiksi katsottavien asiakastilojen sulkemista koskevaa säännöstä (58 g §) tulee soveltaa myös risteilyaluksissa oleviin vastaaviin tiloihin.** Päätöksen tilojen mahdollisesta sulkemisesta risteilyaluksessa tekisi liikenne- ja viestintävirasto.

MA·RA

Asiakastilojen sulkemisen kompensoiminen

- Esitys ei sisällä säännöstä, jonka perusteella asiakastilojen sulkemisesta aiheutuvat vahingot korvattaisiin yrityksille.
- Perustuslakivaliokunnan edellytti keväällä 2020 ravintoloiden sulkemista koskevassa lakiesityksestä antamassaan lausunnossa haittojen kompensoimista, jos ravintolayrityksen tilat suljetaan. Hiihtokeskuksen, keilahallin, kylpylän, huvi- ja teemapuiston, eläintarhan ja sisäleikkipuiston asiakastilojen sulkemisessa on kyse samanlaisesta päätöksestä.
- Asiakastilojen sulkeminen johtaa käytännössä siihen, että elinkeinonharjoittaja ei pysty lainkaan harjoittamaan liiketoimintaa. Sulkeminen johtaa tulovirran loppumiseen samalla, kun henkilöstö- ja vuokrakulut sekä muut kulut juoksevat. Sulkemispäätös aiheuttaisi yrityksille merkittäviä taloudellisia tappioita, mistä seuraa yritystoiminnan lopettamisia, konkursseja ja työttömyyttä etenkin, kun yritykset ovat koronakriisin vuoksi jo valmiiksi heikossa taloudellisessa tilassa.
- **MaRa katsoo, että jos viranomaiselle annetaan oikeus tartuntatautilain nojalla kieltää asiakastilojen käyttö kokonaan tai osittain, valtion tulee kompensoida tilojen sulkemisesta aiheutuvat menetykset elinkeinonharjoittajalle.**

MA·RA